

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Æstetik i praksis – kunst for børn?

Beth Juncker
Det informationsvidenskabelige Akademi
København

Breughel Æstetisk praksis

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Frikvarter Æstetisk praksis

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Frikvarter Æstetisk praksis

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Forestillinger om leg, æstetik og æstetisk praksis

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

- At æstetik og æstetisk praksis er noget, børn skal lære om og lære af
- At leg og andet pjank kun er for børn
- At leg tjener udefrakommende mål: motorik, udvikling, motivation for alt andet. Det centrale er dens funktioner.
- At æstetik ikke knytter sig hverdagen, men kun til kunst og dermed til 'fest'
- At kunst er svært fatteligt

Udskillelser i 16-1700 tallet

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

-
- Børn blev til som 'børn', voksne som 'voksne' – og barndom som den særlige pædagogiske konstruktion, der lagde rammer omkring børns opvækst i den vesteuropæiske verden
 - Kunst blev udskilt fra håndværk og kunstinstitutionen og kunstmarkedet grundlagt som en særlig samfundsmæssig sfære/sector

En af illustrationerne af den problematik er fortællingen om Odysseus og sirenerne sang. Alle ved, at sirenerne sang er det mest fortryllende, alle ved, at ingen kan modstå denne forførelse, alle ved, at den, der udsætter sig for den, er fortabt. Hvad gør Odysseus? Han iscenesætter situationen rationelt: stopper sine mænds ører til, så de intet kan høre, binder sig selv, så intet kan løsrive ham og beordrer mændene til under ingen omstændigheder at give efter for hans bønner eller trusler. På disse naturbetvungne betingelser kan Odysseus både udsætte sig for sirenerne og overleve.

-
- Han kløvede paradokset, grundlagde teorien om sensitiv kognition, de sensitive veje til oplevelse, erkendelse, viden og erfaring og skabte dermed æstetikken som et felt, der **både** studerende sensitive erkendelsesveje **og** kunstneriske udtryksformer og oplevelser – æstetikkenes betydning til hverdag og til fest! Æstetikken blev altså grundlagt, ikke i modsætning til rationel erkendelse, men som et nødvendigt ligestillet supplement. Rationel kognition er ikke den eneste vej til viden og erkendelse!
 - Æstetikken er med andre ord et erkendelsesteoretisk felt. Her studeres de dimensioner af menneskeligt liv, der unddrager sig rationelle erkendelsesveje. Her studeres alle typer af sensitive veje til erkendelse, både de veje, vi alle praktiserer i hverdagen og de veje, de professionelle af os praktiserer via det, vi til enhver tid kalder kunst. Æstetik **er** praksis!

Rationalismens irrationalismeproblematik

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

Den logisk - begrebslige analyse kom til kort, når den skulle fange kernen i kunst og kunstneriske oplevelser. Hvad der personligt blev oplevet som sublimt og betydningsfuldt, blev erkendelsesteoretisk placeret som uudviklet, naivt, vildførende – barnligt. Et oplysningstidsparadoks.

3 æstetiske praksisformer

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

-
- Den folkelige praksis knyttet til hverdagsliv,
 - Den professionelle kunstneriske praksis knyttet til produktion af kunst
 - Den professionelle kulturformidlingspraksis.
 - På alle disse praksisområder styrer oplevelsens dialektik!

“Why does the baby crow with pleasure? (...) This intensity of, this absorption in play finds no explanation in biological analysis. Yet in this intensity, this absorption, this power of maddening, lies the very essence, the primordial quality of play. (...) the *fun* of playing resists all analysis, all logical interpretation. As a concept, it cannot be reduced to any other mental category. (...) **It is precisely this fun-element that characterizes the essence of play. Here we have to do with an absolutely primary category of life (...) We may call play a “totality” in the modern sense of the word, and it is as a totality that we must try to understand and evaluate it.**”

Det potentielle rum

Winnicott

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Det potentielle rum – det tredje rum

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

”Det sted, hvor kulturoplevelsen er placeret, er i det *potentielle rum* mellem individet og omgivelserne. (...) Det samme kan siges om leg. Kulturoplevelse begynder med det kreative liv, som først kommer til udtryk i leg. Det enkelte individs brug af dette rum er bestemt af livserfaringer, som finder sted i de tidlige stadier af individets eksistens” (D.W.Winnicott: Leg og virkelighed.

1971)

Huizinga – En primær livskategori

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

-
- “Why does the baby crawl with pleasure? (...) This intensity of, this absorption in play finds no explanation in biological analysis. Yet in this intensity, this absorption, this power of maddening, lies the very essence, the primordial quality of play. (...) the *fun* of playing resists all analysis, all logical interpretation. As a concept, it cannot be reduced to any other mental category. (...) **It is precisely this fun-element that characterizes the essence of play. Here we have to do with an absolutely primary category of life** (...) We may call play a “totality” in the modern sense of the word, and it is as a totality that we must try to understand and evaluate it.”

Zonen for nærmeste læring!

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Intensitet!

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Flow!

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Metakulturer, Autoteliske kultur - centrale i vores kulturliv

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

-
- Metakulturer er selvstændige, autoteliske kulturelle systemer, **som ikke henter deres betydning og mening uden for sig selv.** De opretholder deres egen realitet, der er ligeværdig med al anden virkelighed.

Det centrale ved den æstetisk praksis er, at her kan man være i krig, man kan myrde, man kan dø, man kan miste, trods højdeskræk bestige de højeste bjerge, kaste sig i de dybeste kløfter, udspille de argeste roller, afprøve de ledede eder – uden at blive sat fast som morder, uden at dø, uden at miste, uden at falde og uden at blive udstødt af fællesskabet som mobber.

Alt sker via de kulturelle udtryksformer på **æstetisk-symbolske vilkår**. Det er dem, der muliggør oplevelsens dialektik. Hemmeligheden ved den dialektik, er at de kulturelle udtryksformer, vi besidder, gør det muligt for en stund at åbne de rum, hvor alt sker, mens der praktiseres, men hvor intet er sket i virkeligheden – de æstetisk-symbolske vilkår garanterer grundlag og sikkerhed!

Kunstnerisk æstetisk-symbolsk produktion

IVA Det
Informations-
videnskabelige
Akademi

Her drejer det sig om at den kunstneriske æstetisk-symbolske ekspertise kan og tør åbne de potentielle rum, hvor børn kan høre, mærke, føle og se det bedste og det værste i øjnene – på trygge æstetisk-symbolske vilkår. Møde egne grænser.

Tværgående æstetisk praksis – en deltagelseskultur

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Constantin Hansen

Kunstnerens børn

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Læsende børn

Bing og Grøndahl

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Æstetisk praksis

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

Æstetisk praksis

IVA *Det*
Informations-
videnskabelige
Akademi

-
- Kulturformidling som en intellektualiserende stileøvelse
 - ikke som den tredje æstetiske praksis. Den, der skal sikre de æstetisk-symbolske rammer og arenaer, de potentielle rum, der kan bidrage til udvikling af flow her og nu, når kunst og børn mødes!

-
- These young people are passionate about emerging forms of expression, which allow no fixed hierarchy, no standardized criteria for evaluation, and little inherited canon. They are dubious about being told what artwork matter. They have grown up in a world where tools for media making have been widely available: Why should they sit and watch when they can roll up their sleeves and make something? (...)
 - We might think of the emergence of this do-it-yourself aesthetic as a revitalization of folk culture. As scholars have noted, folk art was participatory.